

De strafrechtelijke handhaving van omgevingsrecht door het OM: specialisatie en beleid

Sofie Vanden Berghe
Substituut-procureur des Konings
Teamleider omgevingsrecht parket West-Vlaanderen vanuit afdeling Kortrijk

15/03/2021

1

1. Specialisatie

1.1 Parket samenwerkingsverband West-Vlaanderen

- Protocolakkoord met als doelstelling specialisatie
- Alle dossiers milieu en stedenbouw in de provincie West-Vlaanderen behandeld door afdeling Kortrijk team bijzondere wetgeving
- Zaakverdelingsreglement voor zetel (afwijking van territoriale bevoegdheid tvv exclusieve bevoegdheid)

15/03/2021

2

Voordelen

- Dossiers worden behandeld waar de kennis aanwezig is
- Eenvormig beleid en eenvormige rechtspraak
- Minder aanspreekpunten en aanspreekbaarder
- Gespecialiseerde administratie

Nadelen

- Vertragingen van dossierbewegingen (bij gebrek aan digitaal dossier)
- Praktische en organisatorische moeilijkheden
- Sensibilisering naar partners toe
- Fysieke afstand tot de burger

15/03/2021

3

1.2 Subnetwerk Leefmilieu Vlaanderen

- Onderdeel van het expertisenetwerk leefmilieu-stedenbouw College PG's
  - Eenvormige werkwijze
  - Eenvormig beleid
  - Delen van know-how

15/03/2021

4

2. Beleid

2.1 Algemeen

Strafrechtelijke handhaving (politie en parket): opsporen en vervolgen

- Dagvaarding voor de rechtbank
- Voorafgaande erkenning van schuld (art.216 Sv) = VVSBG, afkoopwet
- Verval van strafvordering door betalen van een geldboete (art.216 bis Sv) = VSBG
- Verval van strafvordering na uitvoeren van maatregelen en naleven voorwaarden (art.216ter Sv)
- Praetoriaanse probatie
- Beslissing tot doorsturen voor alternatieve bestuurlijke geldboete naar afdeling Handhaving van het Departement Omgeving
- Sepot (op grond van technische of opportuniteitsgronden)

15/03/2021

5

Strafrechtelijk prioriteitenkader wordt weergegeven in de **COL 4/2019**:

Gemeenschappelijke omzendbrief van de Minister van Justitie en het College PG's en deelname van de Vlaams minister-president bevoegd inzake Justitie

- in werking sedert 30/04/2019
- algemene criteria voor alle misdrijven
- specifieke prioriteiten voor omgevingsrecht (milieu – VCRO – OE – Wonen)

15/03/2021

6

2.2 COL 04/2019

2.2.1 Algemene criteria COL 04/2019

Wanneer minstens 1 van deze criteria aanwezig is dan is de prioritaire strafrechtelijke afhandeling aangewezen dwz in principe geen beleidssepot

- Georganiseerd karakter (systematisch in georganiseerd verband, criminele organisatie...)
- Belangrijk vermogensvoordeel
- Herhaaldelijke en/of zeer ernstige hinder en/of onherstelbare schade
- Gepleegd door leden en/of aangestelden van overheden
- Opzettelijke schending van toezichtrechten (geweld, weerspannigheid, bedreigingen, niet betalen van boeten, niet uitvoeren van maatregelen)
- Recidive
- Ernstige beroering van maatschappij en/of aantasting vertrouwen in instellingen bij niet-vervolgning
- Complex geheel van misdrijven op diverse regelgevingen

15/03/2021

7

2.2.2 specifieke prioriteiten

- voor omgeving, RO, onroerend erfgoed en Wooncode
- de misdrijven worden onderverdeeld in 3 categorieën:
  - Categorie 1:
steeds strafrechtelijk te behandelen en steeds onderzoek (als voldoende bewijs in principe nooit sepot)
  - Categorie 2:
zaken die maatschappelijk relevant zijn doch niet absoluut prioritair op strafrechtelijk vlak => alternatieve bestuurlijke sanctionering
  - Categorie 3:
zaken met de laagste prioriteit: in regel geen strafrechtelijke vervolging en geen onderzoek

15/03/2021

8

2.2.3 Ruimtelijke Ordening

- Categorie 1:
  - voldoen aan de algemene criteria
  - en/of recente niet-vergunde stedenbouwkundige handelingen met een wezenlijke impact op de goede ruimtelijke ordening:
    - uitgevoerd in ruimtelijk kwetsbaar gebied en open ruimte gebieden
    - die een ernstige inbreuk op essentiële planologische bestemmingsvoorschriften vormen
    - die de waterhuishouding in een gebied ernstig verstoren
    - uitgevoerd in opdracht van personen voor wie de verzwarende omstandigheid van art. 6.2.1, tweede lid VCRO geldt
    - er is samenhang met prioritaire leefmilieumisdrijven

Deze feiten zullen worden gedagvaard onder de voorwaarde dat indien er geen vrijwillig herstel komt, er is voorzien in een ontvankelijke herstellvordering van de herstellvorderende bestuurlijke overheid (burgemeester, gemeentelijke, gewestelijke stedenbouwkundig inspecteur).

15/03/2021

9

- Categorie 2:
  - Bijvoorbeeld:
    - niet recente stedenbouwkundig niet vergunde handelingen
    - Vergunbare maar niet conform de vergunning uitgevoerde handelingen
    - Niet naleven stekingsbevel
  - ...
  - In principe zal het dossier voor feiten na 01/03/2018 overgemaakt worden aan het CSA voor bestuurlijke beboeting.

15/03/2021

10

- Categorie 3:
  - Afsluitingen
  - Tuinconstructies, carports, verplaatsbare inrichtingen die voor bewoning kunnen dienen

In principe sepotbeleid (afhankelijk van de lokale prioriteiten)

15/03/2021

11

2.2.4 Vlaamse Wooncode

- Categorie 1:
  - voldoen aan de algemene criteria en/of
  - het blijven verhuren van een woning die niet aan de woonkwaliteitsnormen beantwoordt ondanks het besluit tot ongeschikt- of onbewoonbaarverklaring
  - Indien er sprake is van zeer ernstige gezondheids- en/of veiligheidsrisico's of complete afwezigheid van enige nutsvoorziening
  - Indien er sprake is van strafverzwarende omstandigheden
  - In combinatie met huisjesmelkerij en/of mensenhandel
  - Domiciliefraude

In principe volgt een dagvaarding – ook hier is een herstelvordering van de Wooninspecteur aangewezen. Indien de woongelegenheid terug in orde gebracht wordt en de herstelvordering van de wooninspecteur gebeurlijk zonder voorwerp is, wordt een minnelijke schikking aangeboden. Het bedrag van de minnelijke schikking zal bepaald worden afhankelijk van het aantal slachtoffers en rekening houdende met de omvang van de (illegale) huuropbrengsten.

15/03/2021

12

2.2.5 Onroerend erfgoed

- **Categorie 1:**
 Voldoen aan de algemene criteria
 En/of
    - In geval van opzettelijke vernieling/illegaal slopen
    - In geval van een economisch geïnspireerd misdrijf
- Indien een herstelvordering in principe een dagvaarding.

15/03/2021

13

2.2.6 Milieumisdrijven

- **Categorie 1:**
 Voldoen aan algemene criteria
 En/of
  - Exploitatie zonder vergunning en zonder begin van regularisatie
  - Afvalfraude
  - Grote opzettelijke mestlozingen
  - Misdrijven mbt beschermde soorten planten en dieren vanaf minstens drie exemplaren
  - Stroperij in samenloop met misdrijven op de wapenwetgeving
  - Onrechtmatige ontbossing in ruimtelijk kwetsbaar gebied of speciale beschermingszones of van bossen in het kader art 90 ter Bosdecreet
  - Onrechtmatige vegetatiewijzigingen binnen ruimtelijk kwetsbaar gebied of speciale beschermingszones
  - Grootschalige illegale handel (bijv. afvalstoffen, beschermde soorten...)
  - Samenhang met prioritaire stedenbouwmisdrijven

15/03/2021

14

- Categorie 2:
  - Overschrijding van emissienormen
  - Niet-naleven voorwaarden Vlarem II
  - Opbrengen mest niet conform regelgeving
  - Illegale vogelvangst (zonder handel)
  - Inbreuken op bosdecreet
  - Exploitatie zonder melding van een klasse 3 inrichting
  - Sluikstort indien geen GAS
  - Sluikverbranding indien geen GAS

Dit wordt in principe overgemaakt aan het CSA voor bestuurlijke beboeting.

15/03/2021

15

3. Conclusie

- Alles is en blijft in dynamische ontwikkeling
- Alle beleidsmatige initiatieven staan of vallen met het voorzien van voldoende capaciteit qua mensen en middelen in alle schakels van het proces
- Een vlotte communicatie tussen alle actoren is essentieel
- Nog veel nieuwe uitdagingen in de toekomst

15/03/2021

16